

[Halvgaard.]

sikkert give mig ret i, at disse skoletrætte elever i skolens overbygning i mange tilfælde ødelægger undervisningen for dem, der fortsat ønsker at gå i skole, og på længere sigt får vi endnu flere tabere i vort uddannelsessystem. Det er min erfaring, at de fleste elever i 14 års alderen gennem 7 års skolegang har fundet ud af, hvorvidt de skal vælge den boglige linje eller ej. De har set sig selv i en sammenhæng med deres kammerater. Kun i et arbejdsfællesskab med ligestillede inden for fælles interesseområde kan den enkelte få den selvrespekt og den værdighed, som gør tilværelsen til at holde ud. Man taler så meget om frihed, og i frihedens navn tvinger man hvert år i tusindvis af børn og unge gennem et apparat, der vil forme dem efter skabeloner uden hensyntagen til den virkelighed, som vi oftest ikke vil acceptere.

Bortset fra absolutte krav i grundskolen om en grundig undervisning i fagene dansk, regning og fremmede sprog må man lokalt — dvs. skolerådet — have beføjelser til selv at træffe bestemmelse om, hvilke yderligere fag der skal gives tilbud om, timetal i disse fag, klassekvotient og undervisningsmidler.

På grundlag af landets økonomiske foråmån bør hele den offentlige finansiering af skolevæsenet ske direkte fra staten ved månedlige statstilskud, som den enkelte skole kunne administrere, og hvis størrelse bør afhænge af elevtal, elevernes aldersfordeling og skoledistriktets størrelse og befolkningstæthed. Så blev der en retfærdig og rimelig fordeling af midlerne. Modsat den nuværende ordening bliver det skolens indtægter, dvs. tilskuddene, der styrer skolens udgifter. Ved statens fuldstændige overtagelse af finansieringen af udgifterne bortfalder samtidig alle de administrationskrævende refusionsordninger og procenttilskud vedrørende amter, kommuner og selvejende institutioner, og forældrekredsen i samråd med lærerkollegiet — skolerådet, kan man kalde det — har da til opgave bedst muligt at administrere det modtagne beløb. Lokalt kan skolens ønsker prioriteres, ligesom man kan tage bestemmelse om de besparelser, der kan være nødvendige i givne situationer. Hermed er der skabt større frihed for den enkelte skole, men samtidig under øget ansvar.

Ordføreren for forslagsstillerne (Bernhard Baunsgaard) (RV):

På det radikale venstres vegne fremsætter jeg hermed forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. samt afskrivningsloven. (Procenttillæg, ekspropriation, jordfordeling og afløste jordrentebraug m. v.).

Hensigten med fremsættelsen af lovforslaget og den berørte problemkreds er praktisk taget den samme, som venstre har haft med det nu tre gange fremsatte og kun fra gang til gang let ændrede lovforslag af samme karakter. Men det middel, vi benytter ved beregningen af den afgiftspligtige fortjeneste ved salg af fast ejendom, er et andet.

Det er åbenbart for alle, at den særlige indkomstskat med den senere tids kraftige stigning i inflationstakten og dermed også ejendomspriserne har haft nogle helt urimelige virkninger for den almindelige spekulationsfrie handel med landbrugsejendomme og typisk for de handler inden for familiens kreds, der skal formidle generationsskiftet. Det har aldrig været hensigten med denne lov, at den skulle ramme den almindelige omsætning med fast ejendom til almindeligt gældende priser, og det er en selvfølge, at prisen på fast ejendom forhøjes, når prisniveauet for alle andre varer går i vejret. Det var betragtninger af denne art, der i 1964 førte til, at man besluttede sig til at holde parcelhusene uden for denne form for beskatning, og det kan på denne baggrund forekomme helt bagvendt, at man for landbrugenes vedkommende efter den gældende lov beskatter ret beskedne fortjenester kraftigt samtidig med, at nok så voldsomme fortjenester på parcelhuse får lov til at passere ubeskattet.

I det radikale venstre ønsker vi at opretholde den særlige indkomstskat i de tilfælde, hvor fortjenesten ved et ejendomssalg ligger ud over den margen, som den stedfundne pristalsregulering angiver. Hvis jord er steget i takt med alle andre priser, er pengene til eventuelt at købe ny jord i stedet for den, man sælger, blevet tilsvarende mindre værd, og så er det ikke rimeligt at beskatte. Men er jorden steget mere end de øvrige priser, der gælder i samfundet, vil det være rimeligt at inddrage en vis del af differencen mellem den almindelige pristigning og den højere pris, man kan få for

[Bernhard Baunsgaard.]

jorden. Det er naturligt at opfatte denne ekstragevinst som samfundsskabt, og så kan samfundet også med megen ret kræve sin andel — i hvert fald med større ret end den, der ofte ligger til grund for vore beskatningsformer.

Vi har derfor valgt at udforme vort forslag sådan, at vi som reguleringsfaktor i stedet for de faste procentsatser, man har i den nuværende lov (6 pct. pr. år siden købet), går over til en pristalsregulering. Vi foreslår, at man benytter reguleringspristallet for januar kvartal i såvel købs- som salgsåret, og mener, at man dermed får et helt anderledes smidigt instrument end en stiv 6 pct. regel, der i princippet ikke bliver bedre eller rigtigere, selv om man følger regeringsforslaget og forhøjer den til 9 pct. årlig, eventuelt med tillæg af rentes rente.

Endvidere går vort forslag ud på at ændre det nugældende faste tillæg på 30 pct. til et ikke fast, men efter prisudviklingen variabelt fribeløb, som under alle omstændigheder går fri for beskatning. Vi har med udgangspunkt i januarpristallet for 1974 sat dette fribeløb til 125.000 kr., og dette vil sige, at det allerede i januar 1975 er på et sted omkring 140.000 kr.

Ved at vælge et sådant fast fribeløb for alle ejendomshandler tilgodeser man i langt højere grad end nu handelen med små og mellemstore landbrugsejendomme, hvor beskatningen som allerede nævnt i de fleste tilfælde kun fremkommer, fordi de hidtil gældende regler ikke har kunnet holde trit med prisniveauet. Det skulle man opnå efter vort forslag, når både de årlige reguleringer og det omtalte fribeløb løbende forhøjes i takt med pristallet.

Der har især været anket over, at lovens udgangspunkt i 13. almindelige vurdering pr. 1. august 1965 var særlig utilfredsstillende for de landbrugsejendomme især i Nord- og Vestjylland, hvor denne vurdering gennemsnitlig lå på et for lavt niveau. Vort forslag vil i helt anderledes grad end den gældende lov, men også i mange tilfælde mere end regeringsforslaget, tilgodese disse ejendomme. Således vil alle ejendomme med en ejendomsværdi på op imod 200.000 kr. — og det var en høj vurdering i 1965 — blive bedre stillet efter vort forslag og gå

fri for beskatning eller kun blive beskattet i ringe omfang, selv om der sælges til de gældende relativt høje priser på landbrugs-ejendomme.

Vi har dog indføjet det forbehold, at ejendommen skal have været i sælgerens eje i 7 år, før han kan blive godskrevet det fulde fribeløb på nu godt 140.000 kr. Har besiddelsestiden været kortere, nedsættes fribeløbet tilsvarende. Sådannede „hurtige handler“ har ikke det samme krav på hensyntagen som de tilfælde, hvor en ejendom i mange år har været i sælgerens besiddelse.

Med disse ændringsforslag tilsigter vi at gøre loven om særlig indkomstskat mere smidig på nogle punkter, hvor den erfaringsmæssigt har virket mod sin hensigt. Men vi vil ikke dermed hævde, at denne lov nu bliver ideel både i form og indhold. Tværtimod må det stadig erkendes, at det er en indviklet og for ikke-skatteteknikere nærmest uforståelig lov, der bærer tydeligt præg af at være blevet til ved, at man næsten hvert år siden 1958, hvor den første lov fremkom, har sat lap på lap. En forenkling kunne derfor være ønskelig, og samtidig ville det nok også være på sin plads at få nærmere rede på, om denne lov virker lige- ligt i forhold til de forskellige former for fortjeneste på forskellige kapitalgoder. Jeg har nævnt uligheden mellem parcelhuse og erhvervs-ejendomme, og jeg kunne yderligere fremhæve beskatningen af goodwill, hvor det forekommer at være en skævhed, at man ikke foretager nogen prisregulering på samme måde, som man hele tiden har gjort det for den faste ejendoms vedkommende.

I denne omgang gælder det imidlertid om at få en hurtig lovændring gennemført på det punkt, hvor skoen trykker hårdest. Og derfor opfordrer jeg til, at vort forslag til ændret regulering af anskaffelsessummen kommer til behandling sammen med regeringsforslaget. Og jeg anbefaler, at man vælger vor løsning.

Til slut skal jeg kun endnu en gang understrege, at disse ændringer ikke løser alle problemer vedrørende den særlige indkomstbeskatning, og jeg skal opfordre finansministeren til at nedsætte et særligt udvalg vedrørende andre sider af denne beskatning. Et forslag herom er allerede fremsat af Erhvervenes Skattese-kretariat.

Ordføreren for forslagsstillerne (Poulsgaard) (FP):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af vederlag for ministre, folketingsmedlemmer og borgmestre, idet jeg vedrørende motiveringen for forslaget skal henvide til de ledsagende bemærkninger.

Ordføreren for forslagsstillerne (Inge Krogh) (KrF):

Jeg tillader mig herved at genfremsætte forslag til folketingsbeslutning om at bringe rigsadvokatens cirkulære nr. 144 af 15. juli 1969 i overensstemmelse med gældende ret, idet jeg vedrørende motiveringen for fremsættelsen skal henvide til forslagets bemærkninger.

Ordføreren for forslagsstillerne (Freddy Madсен) (DKP):

Jeg skal hermed på forslagsstillernes vegne fremsætte forslag til folketingsbeslutning om fuld anvendelse af midlerne i Statens Uddannelsesstøtte.

Gennem de sidste år har folketinget bevilget meget små midler til Statens Uddannelsesstøtte. På trods af disse sparsomme bevillinger har undervisningsministeren nægtet at frigive opsparede midler til udbetaling. I alt er der nu opsparet 150 millioner i stipendiemidler i Statens Uddannelsesstøtte, som ikke er kommet til udbetaling til de studerende, lærlingene og eleverne under henvisning til besparelser i statens budget.

Rådet for uddannelsesstøtten har såvel sidste år som i år peget på nødvendigheden af at udbetale de opsparede midler for at sikre de uddannelsessøgende en minimal kompensation for prisstigninger og forhøjede leveomkostninger. Alligevel har ministeren og regeringen ikke fulgt denne opfordring fra det rådgivende ministerielle udvalg.

Også de uddannelsessøgendes faglige organisationer har peget på nødvendigheden af en øjeblikkelig forhøjelse af uddannelsesstøtten med virkning for indeværende støtteår og krævet en forhøjelse på 25 pct. for at

modvirke konsekvenserne af den stadige udhuling af Statens Uddannelsesstøtte.

Ved udarbejdelsen af støttereglerne for indeværende støtteår fik elev- og lærlingegrupperne således ingen forhøjelser eller regulering af støtten i forhold til sidste år.

Den faktiske udhuling, der er sket gennem prisstigninger og mange års manglende reguleringer af uddannelsesstøtten, har alvorligt forværret de uddannelsessøgendes levevilkår.

Der er i år konstateret et meget stort frafald for de gymnasiale uddannelser, ligesom søgningen i år til disse uddannelser ifølge prognoserne vil falde endnu kraftigere end sidste år.

Arbejdsløsheden, som også rammer de uddannelsessøgende, har betydet, at muligheden for at supplere den utilstrækkelige uddannelsesstøtte er forsvindende lille.

Det er nødvendigt at sikre de uddannelsessøgende bedre økonomiske vilkår under uddannelsen. En øjeblikkelig frigivelse af de 150 millioner kr. vil betyde fra ca. 300 kr. til 2.500 kr. (25 pct.) mere i uddannelsesstøtte til de uddannelsessøgende, der er støtteberettigede. Selv om dette ikke er tilstrækkeligt, vil det dog betyde et fremskridt, der kan afbøde nogle af de øjeblikkelige virkninger af forringelsen af de uddannelsessøgendes levevilkår.

På denne baggrund skal vi opfordre folketinget til at sikre frigivelse og fuld anvendelse af de opsparede stipendiemidler på 150 millioner kr.

Ordføreren for forslagsstillerne (Henning Philipsen) (SF):

På socialistisk folkepartis vegne skal jeg herved fremsætte forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v.

Da forslaget i store træk er en genfremsættelse af et af socialistisk folkeparti i folketingsåret 1973-74, 2. samling, fremsat forslag til folketingsbeslutning, skal jeg, for så vidt angår forslagets indhold og motivering, henvide til den skriftlige fremsættelse